

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

**IZVEŠTAJ REVIZIJE O FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA
MINISTARSTVA KULTURE, OMLADINE I SPORTA
ZA GODINU 2019**

Priština, jun 2020

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa Međunarodno Standardima Vrhovnih Institucija Revizije kao i sa najboljim evropskim praksama.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Ministarstva Kulture, Omladine i Sporta u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Qerkin Morina, koji je nadgledao reviziju.

Izveštaj rezultat revizije izvršene od strane Arian Haxha (vođa tima), Fatlinda Podvorica i Shqiponja Krasniqi (članove tima), pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije, Zukë Zuka.

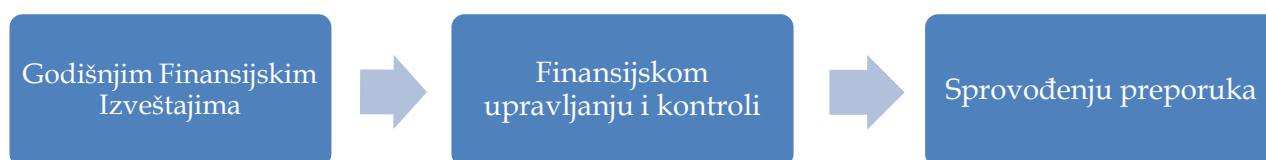
TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
Delokrug i metodologija revizije	5
1 Mišljenje Revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima	6
2 Finansijsko upravljanje i kontrola	8
3 Napredak u sprovođenju preporuka	29
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	36
Dodatak II: Potvrdno pismo	38

Opšti sažetak

Izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Ministarstva Kulture, Omladine i Sporta za 2019. godinu, koja obuhvaća Mišljenje Generalnog Revizora (GR) o Finansijskim Izveštajima. Pregled finansijskih izveštaja za 2019 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR).

Revizija je fokusirana na:

Zaključci

Godišnji finansijski izveštaji pripremljeni su u skladu sa zakonskim zahtevima, sa izuzetkom slučajeva koji su podneti u osnovu za mišljenje (Isticanje pitanja) a koji nisu mogli da se koriguju jer su se radnje dogodile tokom 2019. godine.

Finansijsko upravljanje i kontrola - i dalje ostaju izazov za rukovodstvo Ministarstva kulture, omladine i sporta (MKOS), jer se isti nedostaci ponavljaju tokom godina u nekoliko oblasti, kao što su: subvencije, nabavke, realizacija isplate itd.

Primena preporuka - MKOS nije posvetilo dovoljno pažnje primeni preporuka i kao rezultat toga, većina preporuka iz prethodne godine ostala je neispunjena.

Mišljenje Generalnog Revizora¹

Ne modifikovano mišljenje sa Isticanjem pitanja

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2019 godine predstavljaju objektivan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima.

Za opširnije vidite Dodatak 1 ovog izveštaja.

¹ Dodatak I, objašnjava vrste mišljenja prema MSVIR-a.

Delokrug i metodologija revizije

Revizija uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao u nastavku:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima;
- Da li su funkcije unutrašnje kontrole odgovarajuće i efikasne; i
- Da li su preduzete odgovarajuće akcije za sprovođenje preporuka revizije.

Revizija je zasnovana na proceni rizika. Analizirali smo aktivnosti Ministarstva, nivo oslanjanja na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje Generalnog Revizora (GR).

Postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

Odeljci u nastavku pružaju detaljni opis nalaza i preporuka u svakoj revidiranoj oblasti. Odgovori menadžmenta na rezultate revizije nalaze se u Dodatku II.

1 Mišljenje Revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Revidirali smo Godišnji Finansijski Izveštaji (GFI) Ministarstva Kulture, Omladine i Sporta za godinu završno sa 31 Decembrom 2019, u skladu sa Zakonom o NKR-u i Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije. Revizijski pregledi su obavljeni kako bi se omogućilo davanje mišljenja o GFI, koji uključuju izveštaj o primanjima i isplatama u gotovom novcu i izveštaj o izvršenju budžeta, detaljno objavljeno.

Ne modifikovano mišljenje sa Isticanjem Pitanja

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji MKOS za godinu završno sa 31 decembrom 2019, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor, prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu.

Osnova za mišljenje

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa MSVIR-10 i 30, i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI-a budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od ministarstva. Verujemo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za mišljenje.

Isticanje Pitanja

Želimo da skrenemo vašu pažnju na činjenicu da je kao posledica slabog budžetskog planiranja zakonom o budžetskim izdvajanjima za 2019 godinu, MKOS platilo i upisalo rashode u ne adekvatnim ekonomskim kategorijama u iznosu od 120,563€. Dok usled ne adekvatne raspodele sredstava preko odluka Vlade, nastale su i druge pogrešne klasifikacije u iznosu od 220,809€. U isto vreme isplate od susedskih odluka u iznosu od 136,789€ isplaćene su sa ne adekvatne ekonomske kategorije.

Osim gore navedenih pogrešnih klasifikacija, prema odluci Vlade br. 06/39 dana 22.07.2015, 31 pripadnik takozvane strukture "Civilna Zaštita" postavljeni su i različitim odeljenjima MKOS na severu zemlje. U vezi sa ovim službenicima MKOS nije priložilo bilo kakve dokaze kao što je dolaženje na posao i izveštaju o izvršenim zadacima tokom 2019 godine. Rashodi za plate tokom 2019 godine iznosili su 150,789€.

Odgovornost Menadžmenta za GFI

Generalni Sekretar Ministarstva Kulture, Omladine i Sporta je odgovoran za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru - Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca. Takođe, menadžment je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za

omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredba br. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju od strane Budžetske Organizacije.

Ministar je odgovoran za obezbeđivanje praćenje procesa finansijskog izveštavanja Ministarstva.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja.

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

Mi komuniciramo sa menadžmentom subjekta revizije o obimu, planiranom vremenu revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući bilo koje značajne nedostatke u unutrašnjoj kontroli koje identifikujemo tokom revizije.

Izveštaj revizije se objavljuje na veb stranici NKR-a, osim informacija koja se klasifikuju kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa važećim zakonodavstvom.

2 Finansijsko upravljanje i kontrola

Naš rad u vezi sa Finansijski Upravljanjem i Kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno je u fokusu revizije bilo i upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i ljudski resursi kao i imovina i obaveze i funkciju unutrašnje revizije.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

MKOS tokom 2019. godine nije ostvarilo nikakav napredak u pogledu finansijskog upravljanja i kontroli u odnosu na prethodnu godinu. U kontekstu finansijskih sistema, trebalo bi ojačati kontrolu u oblasti rashoda koji zahtevaju dalje poboljšanje kako bi se sprečile nepravilnosti i neracionalna potrošnja. Glavne oblasti u kojima je potrebno više poboljšanja su oblast nabavke zbog neskladne primene zakonskih zahteva, oblast subvencija kao veoma zabrinjavajuća oblast zbog ne sprovođenja zakonskih uslova tokom njihovog davanja i praćenja, plate i zarade, upravljanje imovinom, obrada plaćanja, upravljanje ugovorima kao i izveštavanje i plaćanje obaveza.

2.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova i potrošnju fondova prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto na donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ²	2019 Izvršenje	% Izvršenja 2019	2018 Izvršenje
Izvori Fondova:	44,733,726	41,951,236	30,917,975	29,952,620	24,408,173
Grant Vlade -Budžet	31,178,336	29,195,424	23,956,313	27,520,149	24,342,201
Preneseni iz prethodne godine ³ -	0	17,317	7,283	7,947	15,579
Sopstveni prihodi ⁴	55,390	55,390	10,590	23,166	36,675
Unutrašnje donacije	0	18,850	14,443	0	343
Spoljne donacije	0	134,255	109,809	28,050	13,375
Prihodi od KAP	13,500,000	12,530,000	6,819,537	2,373,308	0

² Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

³ Sopstveni prihodi ministarstvo koji nisu potrošeni u prethodnoj godini a preneti su u aktuelnoj godini

⁴ Sopstveni prihodi sa pravom potrošnje

Završni budžet je u poređenju sa početnim budžetom smanjen je za 2,782,490€. Ovo smanjenje je rezultat budžetskih smanjenja odlukom Vlade. U 2019. godini, MKOS potrošila 74% završnog budžeta ili 30,944,798€, sa lakom povećanju na nominalnoj vrednosti od 992,178, u poređenju sa 2018. godinom.

Ispod su objašnjenja trenutnog stanja rashoda po kategorijama.

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2019 Izvršenje	% Izvršenja 2019	2018 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	44,733,726	41,951,238	30,917,975	29,952,621	24,408,171
Plate i Dnevnice	5,031,282	5,053,512	5,052,780	4,504,696	4,073,999
Roba i Usluge	1,430,986	2,265,090	1,822,792	1,703,542	1,453,497
Komunalije	404,908	404,933	297,456	317,331	343,867
Subvencije i Transferi	9,016,550	12,503,394	11,432,739	10,734,320	8,583,046
Kapitalne investicije	28,850,000	21,724,309	12,312,208	12,692,732	9,953,762

Objašnjenja o promenama u budžetskim kategorijama:

- Budžet za plate i dnevnice, u poređenju sa početnim budžetom, povećan je za 22,230€, prema odluci Vlade za usklađivanje plata, kao i prenesenom budžetu grantova iz Globalnog fonda.
- Budžet za robe i usluge, u poređenju sa početnim budžetom, povećan je za 834,104€, prema odlukama Vlade, transferima i preusmeravanju budžeta između kategorija, prenesenih prihoda i namenjenih grantova donatora.
- Budžet za subvencije i transfere povećan je za 3,486,844€, prema odlukama Vlade, transferima i preusmeravanju budžeta između kategorija, kao i namenjenih donacija donatora.
- Budžet za kapitalne investicije u poređenju sa početnim budžetom, smanjen je za 7,125,691€, prema odlukama vlade o štednji, transferima i preraspodeli budžeta između kategorija.

MKOS je pokazalo loše performanse u pogledu realizacije budžeta, posebno u kategoriji kapitalnih investicija, gde su uspeli da potroše samo 57% konačnog budžeta.

Pitanje B1- Pogrešna klasifikacija rashoda prema ekonomskim kategorijama**Nalaz**

Prilikom analize isplata prema ekonomskim kodovima, ustanovili smo da neka od isplata nisu izvršene sa odgovarajućih ekonomskih kodova. Isplate su rezultirale greškama zbog pogrešne klasifikacije još od faze odobravanja Zakona o budžetskim izdvajanjima i direktnih isplata preko sudskih odluka. Greške su povezane sa sledećim slučajevima:

- Iz kategorije subvencija i transfera izvršene su isplate u iznosu od 94,020€ za troškove koji po prirodi i prema računovodstvenom planu pripadaju kategoriji robe i usluga, a odnose se na plaćanja karata za službena putovanja, održavanje objekata, isplate za članove upravnih odbora itd.;
- Sa kategorije kapitalnih investicija, sudskom odlukom je izvršena isplata u iznosu od 88,354€ za karte za službena putovanja, troškovi koji po prirodi pripadaju kategoriji robe i usluga;
- Sa kategorije robe i usluga sudskom odlukom realizovane su dve isplate u iznosu od 32,593€ za izgradnju sportske teretane u opštini Skenderaj, troškovi koji po prirodi pripadaju kategoriji kapitalnih investicija, kao i isplata u iznosu od 15,842€ za razlike u plati, rashodi koji pripadaju kategoriji plata;
- Sa kategorije robe i usluga izvršene su isplate u iznosu od 26,543€, za dodatni rad službenika koji rade preko redovnog radnog vremena, a to su rashodi koji po prirodi pripadaju kategoriji plata; i
- Za organizovanje aktivnosti vezanih za Dan nezavisnosti Kosova, MKOS je potrošio 220,809€ sa kategorije subvencija. Ove aktivnosti po prirodi i računovodstvenom planu pripadaju kategoriji roba i usluga. To se dogodilo nakon što su sredstva dodeljena od subvencija posebnom odlukom Vlade, a ministarstvo je obavljalo samo operativne poslove, dok je ugovore sa EO obavljala Kancelarija premijera.

Gore navedene greške nastale su zbog lošeg budžetskog planiranja od strane vlade i nedovoljne brige rukovodstva MKOS-a da spreči izdvajanje budžeta u pogrešnim kodovima rashoda.

Uticaj

Isplate koje su izvršene sa ne adekvatnih kodova rashoda utiču na potcenjivanje nekih računa i na precenjivanje ostalih računa, koji zapravo imaju pogrešan prikaz stanja na računima.

Preporuka B1 Ministar treba da obezbedi da su preduzete sve neophodne radnje kako bi se obezbedilo da se rashodi planiraju u odgovarajućim budžetskim izdvajanjima (ili da se sredstva pre raspodeljuju u skladu sa zakonskim zahtevima) i da se rashodi i izdaci evidentiraju strogo u skladu sa adekvatnim ekonomskim kodovima.

2.1.1 Prihodi

Prihodi koje je MKOS ostvarila u 2019. godini su 56,673€. Ovi prihodi su ostvareni od Državne Arhive 11,043€, od Regionalnog Centra za Kulturno Nasleđe (RCKN) Prizren 17,060€, Nacionalne Biblioteke Kosova 9,318€, Nacionalnog Pozorišta 12,952€ i od Kinematografije 6,300€. One se odnose na prihode od prodaje ulaznice za predstave; koncerti; pretplate itd.

Tabela 3. Sopstveni prihodi (€)

Opis	2019 Prijemi	2018 Prijemi	2017 Prijemi
Sopstveni prihodi	56,673	59,663	85,330
Ukupno	56,673	59,663	85,330

U poređenju sa prošlom godinom, vrednost ostvarenih prihoda je približno ista sa malim padom 2,990€.

2.1.2 Plate i dnevnice

Završni budžet za plate i dnevnice u 2019. godini bio je u iznosu od 5,053,512€, od njih potrošeno 5,052,786€. Broj radnika prema budžetu je bio 787 a na kraju godine je njihov broj bio 765. Mi smo testirali 47 uzoraka u vezi supstancijalnih testiranja u iznosu od 22,733€, kao i 16 uzoraka za testove usklađenosti.

Naša revizija identifikovala sledeća pitanja:

Pitanje B2 - Ne zadržavanje poreza na izvoru od ličnih dohodaka

Nalaz Član 38. Zakona Br. 05 / L-028 o porezu na lični dohodak predviđa da je „Svaki poslodavac odgovoran za zadržavanje poreza na oporezive zarade isplaćene svojim zaposlenima, uključujući isplate službenicima koji su angažovani sa ugovorima za posebne usluge“.

Primitili smo da je u 21. slučaju za službenike koji su angažovani Sporazumima o posebnim uslugama, gde su troškovi zarada bili 40,876€ MKOS - Agenciji Državnog arhiva Kosova (ANUK) nije oduzela porez na izvršene isplate za SPU.

To se desilo zbog nedostatka znanja osoblja u vezi sa zahtevima zakona i nemara Ministarstva da reši ovo pitanje.

Uticaj Porez po odbitku na zarade je zakonska obaveza, i neispunjavanje ove obaveze može izložiti MKOS kao predmet kazni od strane poreskih vlasti. Dalje, to utiče i na naplatu opštih državnih prihoda.

Preporuka B2 Ministar, odnosno izvršni načelnik ANUK-a bi trebalo da preduzme neophodne radnje da obezbedi profesionalnu nadležnost osoblja, kako bi primenili zakonske zahteve u vezi sa zadržavanjem poreza po odbitku za zaposlene preko ugovora za specijalne usluge i takvi slučajevi se ne smeju ponoviti.

Pitanje B3 – Ne dolaženje na posao

Nalaz	Prema Zakonu 03/L-149 o Civilnim službenicima Republike Kosovo član 36 i pravilnika 05/2010 o radnom vremenu odnosno članu 4 zaposleni su obavezni da rade 40 sati nedeljno. Na osnovu odluke Vlade br. 06/39 dana 22.07.2015 31 član ilegalne strukture, takozvane „Civilna zaštita“ raspoređeni su po različitim odeljenjima MKOS na severu zemlje. MKOS nije priložilo neki dokaz o ovim službenicima vezano za njihov dolazak na posao ili neki izveštaj o zadacima koji su oni obavljali tokom 2019 godine. Rashodi za plaćanja plata su u 2019 godini iznosili 150,789€. Ovo se desilo kao posledica izazova u jasnom raspoređivanju i strukturisanje osoblja u odeljenjima gde je trebalo da se rasporede. Prema ministarstvu ovo pitanje je naglašeno i u vladinim organima ali još uvek nije sređeno.
Uticaj	Plaćanje plata bez dolaženja na posao uzrokuje oštećenje budžeta prema vrednosti rashoda, u isto vreme ne postizanje ciljeva koji su utvrđeni u sporazumu kao i ne integrisanje ove zajednice u aktuelnom sistemu.
Preporuka B3	Ministar treba da preduzme sve radnje da obezbedi uslove rada i redovan kontinuitet rada zaposlenih, vršeći stalni nadzor predviđen zakonskim aktima. Da u suprotnom obrati ovaj problem Vladi, jer se problem kao takav ponavlja već godinama i nisu preduzete mere za rešenje.

Pitanje B4 - Slabost u angažovanju osoblja prema ugovorima o posebnim uslugama

Nalaz Prema članu 12. tačka 4. Zakona br. 03 / L-149 o civilnoj službi, imenovanja sa određenim rokom za period kraći od šest meseci vrši će se na osnovu ugovora zvanih „Ugovori o specijalnim uslugama“ koji podležu Zakonu o obavezama, za koje bi trebalo primeniti pojednostavljeni postupak zapošljavanja.

MKOS (uključujući podređene institucije) tokom 2019. godine je angažovalo 147. službenika kroz Sporazume o posebnim uslugama (SPU). Od toga je 12. zaposleno u Rezidenciji predsedništva "Dr. Ibrahim Rugova "na pozicijama (vodič, čuvar, za održavanje, službenik protokola), 7 u Nacionalnoj biblioteci, 22 u Agenciji Državnog arhiva Kosova i preostalih 106. u MKOS. Međutim, na kraju 2019. godine broj zaposlenih sa SPU-om je pao na 75, od čega 59. u MKOS i 16. u ANUK-a.

U vezi s tim, utvrđene su sledeće slabosti:

- 37 službenika koji su angažovani preko SPU (od kojih 16. u MKOS, 1 u NBK i 20 u KANU) tokom prethodnih godina kada se nije sprovelo nijedan postupak zapošljavanja, u 2019 godini im je produžen ugovor samo preko rešenja; i
- 101 službenik angažovani putem SPU nastavili su iz prethodnih godina, samo što su tokom 2018-2019. prošli kroz pojednostavljeni postupak zapošljavanja. Dakle, period angažovanja ovih službenika je duži od roka utvrđenog pravilima, preko šest meseci bez prekida.

Prema zvaničnicima MKOS-a, to se desilo zbog potrebe za dodatnim osobljem, posebno u pogledu položaja na nivou podrške kod podređenih institucija i ne odobrenja budžeta za dodatno osoblje.

Utica Utvrđene slabosti mogu rezultirati nedostatkom konkurencije i lošim kvalitetom usluga. Osoblje angažovano izvan postupaka zapošljavanja povećava rizik angažovanja osoblja bez odgovarajuće stručne spreme, što se odražava na postizanje ciljeva ministarstva.

Preporuka B4 Ministar mora osigurati da se preduzmu mere za prekid prakse zaključivanja ugovora bez procedure zapošljavanja i da se trajanje ovih sporazuma vrši u skladu sa odgovarajućim zakonodavstvom. U slučaju da postoji potreba za dodatne zaposlene u Ministarstvu (redovna radna mesta), treba da obezbedi da se u budžetu narednih godina u kategoriju plata i dnevnica obuhvate plate svih potrebnih radnika koji prolaze kroz sistem plata.

2.1.3 Robe i usluge

Završni budžet za robe i usluge (uključujući i komunalije), u 2019 godini je bio 2,670,022€. Prema GFI od njih je potrošeno 2,147,071€. Međutim, poslednjim korigovanjima od strane Trezora, troškovi su bili za 26,822€. Troškovi za robe i usluge, se odnose na snabdevanje potrošnim materijalom, održavanje, oprema za IT, gorivo, troškovi za kiriju, ugovoreni troškovi, komunalije, itd. Testirali smo 22 uzoraka za značajne testove u vrednosti od 302,359€ i 13 uzoraka za testove usaglašenosti.

Naša revizija identifikovala sledeća pitanja:

Pitanje A1 - Kašnjenje u zatvaranju avansa za službena putovanja

Nalaz Prema Administrativnom uputstvu br. 2004/07 o troškovima službenih putovanja, svi avansi moraju biti opravdani, a neplaćeni iznosi da se vrate u roku od 15. dana od povratka sa putovanja. Isto pravilo važi za troškove kreditne kartice.

Iz testiranih uzoraka, u dva slučaja smo primetili da avansi nisu opravdani i zatvoreni u zakonskom roku od 15. dana po povratku sa službenog putovanja. Isplata avansa u iznosu od 2,195€ zatvorena je sa kašnjenjem od 42. dana nakon dozvoljenog roka, dok avans u iznosu od 1,212€ nije zatvoren još od 2014. godine. Vrednost neopravdanog avansa na kraju 2019. godine prema GFS-u bila je 32,499€, gde je bilo neopravdanih avansa još od 2010. godine.

Ova situacija je nastala kao rezultat nemara službenika i preduzimanja pravnih radnji od strane finansijskih službenika radi vraćanja sredstava.

Utica Ne opravdavanje putnih troškova i ne-zatvaranje avansa povećava rizik da bi se javni novac mogao koristiti u suprotnosti sa predviđenim svrhama, važećim pravilima ili zloupotrebom javnog novca.

Preporuka A1 Ministar mora preduzeti sve potrebne mere kako bi osigurao da lica koja nisu opravdala avanse od 2010. do kraja 2019. godine izjednače sa službom za finansije i računovodstvo. Ako ne poseduju potrebne dokaze koji bi opravdali avans, tada se povučeni iznosi u tu svrhu treba u celosti vratiti u tromesečnom roku. U suprotnom, treba podneti tužbu protiv svih lica za vraćanja ovog novca. Takođe, ministar treba da uspostavi strogu kontrolu kako bi avansi dati u budućnosti bili opravdani u određenim zakonskim rokovima.

Pitanje A2 – Razvoj aktivnosti nabavke bez obaveštavanja CAN-a i zaključivanje ugovora bez izdvajanja sredstava.

Nalaz Prema ZUJFO član 36.1, pre pokretanja procesa nabavke koji ima za cilj da uspostavi obavezu u tekućoj fiskalnoj godini, Budžetska organizacija mora izdvojiti sredstva.

Dalje, Pravila i operativne smernice za javne nabavke, član 7. stav 8.6 zahteva da u slučaju aktivnosti nabavke koja nije obuhvaćena u konačnom planu nabavke, ugovorni autoritet treba da obavesti Centralnu agenciju za nabavku (CAN) najmanje 5. dana pre početka aktivnosti nabavke.

Međutim, MKOS je u dva navrata tokom 2019. godine sproveo aktivnosti nabavke koje nisu bile obuhvaćene planom nabavki i nisu obavestile CAN. Ove dve aktivnosti rezultirale su zaključivanjem ugovora i stvaranjem obaveza u tekućoj godini bez posvećenosti sredstava. To se dogodilo u aktivnostima nabavke za „Snabdevanje higijenskim materijalom za podređene institucije“, vrednost ugovora 6,936€, kao i u aktivnostima nabavke za „Javna komunikacija za nedelju sporta“, vrednost ugovora 9,940€.

To se desilo zbog činjenice jer kancelarija za nabavke nije poštovala pravila nabavke, kao i loš nadzor nad aktivnostima u ovoj oblasti.

Uticaj Ako se CPA ne obavesti o razvoju aktivnosti nabavke koje nisu bile uključene u konačni plan nabavke, može rezultirati zaključivanjem ugovora o uslugama ili isporukama po većoj ceni, dok može postojati prethodni zaključeni ugovor CAN. Štaviše, ulazak u ugovorne obaveze bez izdvajanja sredstava utiče na povećanje obaveza bez pokrića budžeta i kvari balans budžeta u drugim projektima.

Preporuka A2 Ministar treba da pojača kontrole u oblasti nabavki, kako bi se osiguralo da se razvoj aktivnosti nabavke koje nisu obuhvaćene konačnim planom nabavke vrši tek nakon obaveštenja CAN. Takođe, obavezivanje sredstava treba obaviti pre potpisivanja ugovora, kako se ne bi stvorile obaveze bez dovoljno sredstava.

2.1.4 Subvencije i transferi

Završni budžet za subvencije i transfere iznosio je 12,503,394€. Od njih u 2019 je potrošeno 2019 11,432,739€. Ministarstvo podržava finansiranje raznih projekata, kulturnih, sportskih, omladine i kulturne baštine. U ovoj oblasti testirali smo 100 uzoraka za supstancijalne testove u iznosu od 2,981,314€, i 12 uzoraka za testove usaglašenosti.

Naša revizija identifikovala sledeća pitanja:

Pitanje B5 – Kašnjenje u opravdanju subvencija

Nalaz Prema potpisanim ugovorima, u slučaju davanja subvencija za različite projekte, nosioci projekata dužni su da opravdaju realizovane troškove, u roku od 30. dana od realizacije subvencionisanih aktivnosti.

Od ukupno 58. testiranih uzoraka, za 15. slučajeva subvencija u ukupnom iznosu od 247,350€, nisu podneseni izveštaji za opravdanje troškova, mada bi aktivnosti subvencionisane prema sporazumima trebalo da budu okončane ranije.

To se desilo zbog nepažnje korisnika subvencija i neuspeha Ministarstva da preduzme pravne mere protiv korisnika koji nisu izveštavali.

Utica Nedostatak izveštaja o opravdanosti subvencija povećava neizvesnost u vezi sa trošenjem ovih sredstava u skladu sa planiranim ciljevima Ministarstva i povećava rizik da sredstva budu korišćena u druge svrhe.

Preporuka B5 Ministar mora osigurati da svi subvencionisani projekti nevladinih organizacija (NVO) budu opravdani u predviđenom roku i sa važećim pratećim dokumentima predviđenim unutrašnjom uredbom za subvencije i transfere. U slučaju ne opravdanja subvencija, trebalo bi preduzeti pravne radnje, kako je predviđeno odgovarajućim ugovorima.

Pitanje A3- Finansijska podrška korisnika bez javnog objavljivanja

Nalaz	Uredba MF-Br-04/2017 o kriterijumima, standardima i postupcima javnog finansiranja nevladinih organizacija, član 12 - javno objavljivanje poziva, predviđa da se svaka finansijska podrška za NVO-e mora objaviti javnim pozivom, koji treba da bude objavljen na veb stranici pružaoca finansijske podrške. Štaviše, prema ovom članu, pružaoci finansijske podrške se ohrabruju da koriste druge oblike obaveštavanja NVO-a u cilju povećanja konkurentnosti. Poziv mora biti otvoren najmanje petnaest (15) radnih dana. Iz testiranih uzoraka primetili smo da je MKOS u četiri slučaja pružilo finansijsku podršku u iznosu od 30,191€, zaključujući ugovore samo na osnovu zahteva korisnika, odnosno bez najave putem javnog poziva. Do toga je došlo zbog nepoštovanja propisa o subvencijama od strane menadžmenta MKOS.
Uticaj	Finansijska podrška nevladinih organizacija bez javnog poziva ograničava konkurenciju i povećava rizik od samovoljne raspodele sredstava, utičući da se ne postigne vrednost za novac, a da pritom ne postižu ciljeve raspodele budžeta.
Preporuka A3	Ministar mora osigurati da se finansijska podrška NVO-ima pruži javnim pozivom, a zahtevi Uredbe br. 04/2017 o kriterijumima, standardima i procedurama za finansiranje NVO-a budu sprovedeni dosledno.

2.1.5 Kapitalne investicije

Završni budžet za kapitalne investicije u 2019 godini bio je 21,724,309€, a potrošeno 12,312,208€ ili 57%. One se odnose na izgradnju sportskih dvorana, kulturnih centara, omladinskih i arheoloških kopanja itd.

Od 74 uzoraka izabranih za supstancijalne testove u iznosu od 7,901,270€, i 15 uzoraka za testove usaglašenosti, identifikovali smo sledeća pitanja:

Pitanje A4 - Nepoštovanje zahteva zakona o PAK

Nalaz	Prema zakonu br. 03 / L-222 Poreske administracije Kosova (PAK), član 11 stav 5, „Svako nerezidentno lice koje je predmet oporezivanja u Republici Kosovo u skladu sa poreskim zakonodavstvom Republike Kosovo, odrediće fiskalnog predstavnika pre početka bilo koje ekonomske aktivnosti u Republici Kosovo. Fiskalni predstavnik će biti registrovan kod PAK-a u roku od pet (5) dana od dana imenovanja“. MKOS je dana 07.03.2019. potpisao ugovor sa turskom kompanijom, za Studiju izvodljivosti za Nacionalni fudbalski stadion u Drenas-u, u iznosu od 1,440,000€, dok ova kompanija nije imenovala nijednog fiskalnog predstavnika u Republici Kosovo. Nadalje, ugovor nije sastavljen u skladu s pravnim okvirom ZJN-a, jer član 5.1 ugovora navodi da će sve poreze i carine plaćati MKOS, dok je prema zakonu ekonomski operater odgovoran za sve poreze u skladu sa zakonskim okvirom. Tokom 2019. godine Ministarstvo je direktno na račun turske kompanije uplatilo iznos od 864,000€ prema Aneksu I ugovora, a u cenu nije uključen PDV. Tokom faze revizije, nismo dobili dokaze da međunarodni ekonomski operater ima stalne jedinice ili fiskalne predstavnike, putem kojih je ispunio svoje poreske obaveze prema PAK-u. MKOS je prekinulo dalje plaćanje kompaniji kako bi ispravio ovu grešku. Prema službenicima iz MKOS u početku 2020 počeli su pregovori sa Turskom kompanijom za ispravljanje greške, međutim nije bilo saglasnosti od strane EO. Štaviše dana 03.06.2020 MKOM je podnio tužbu, tvrdeći svoje pravo u odnosu na ugovornu stranu. Uzrok ove greške, prema zvaničnicima MKOS-a, bio je neusklađenost dosijea za konkurs za dizajn i zakona PAK-a i nedostatak obrasca ugovora u dosijeu konkursa za dizajn koji je dizajnirao RKJN.
Uticaj	Kao rezultat ne primenjivanja poreske, to može uticati na štetu u budžetu i stvoriti neizvesnost u sprovođenju projekta i uplatama prema EO.
Preporuka A4	Ministar mora da obezbedi da pre zaključenja ugovora od međunarodne kompanije treba da osnuje fiskalnog predstavnika na Kosovu kako bi obezbedio da ta kompanija ispunjava svoje zakonske obaveze prema PAK-u. Nadalje, u ovom slučaju zatražiti od kompanije pobednice da promeni ugovor kako bi ispunila zakonske zahteve PAK-a.

Pitanje A5 - Plaćanje predujama za kapitalna ulaganja u suprotnosti sa zakonom o budžetu

Nalaz Prema članu 13. Zakona o budžetu za 2019. godinu, budžetske organizacije mogu isplatiti akontaciju izvođačima za kapitalne projekte do petnaest procenata (15%) od vrednosti ugovora. Dok za plaćanje predujama u iznosu do trideset procenata (30%) vrednosti ugovora za kapitalne projekte, Vlada mora dati odobrenje.

Takođe, za avansno plaćanje kapitalnih projekata, ugovor mora sadržati garanciju za performansu i jasno definisan raspored plaćanja, koji istovremeno predviđa posao koji će se obaviti pre svake isplate.

U ugovoru o Izvodljivosti za Nacionalni fudbalski stadion u Drenas-u u iznosu od 1,440,000€, MKOS je izvršio avansno plaćanje u iznosu od 432,000€ ili 30% ekonomskom operateru, bez odobrenja Vlade i bez garancije za rad.

Prema rečima rukovodstva ministarstva, to se desilo zbog nedostatka znanja osoblja u vezi sa zahtevima zakona.

Uticaj Akontacija bez osiguranja garancije za izvršenje, osim što je protivno zakonu o budžetu, povećava rizik da ekonomski operater neće izvoditi radove u skladu sa ugovorom ili uopšte neće izvršiti radove. U slučaju neuspeha projekta, to može imati dodatne troškove za MKOS za završetak predmetnog ugovora i vraćanje plaćenih sredstava kao avansne isplate.

Preporuka A5 Ministar treba da preduzme neophodne radnje da obezbedi profesionalnu kompetentnost osoblja radi primene zakonskih uslova u vezi sa isplatom avansa i realizacijom isplate tek nakon ispunjavanja kriterijuma utvrđenih Zakonom o budžetu.

Pitanje B6- Kašnjenja u realizaciji radova

Nalaz U ugovorima potpisanim između MKOS-a i Ekonomskih operatera (EO) za realizaciju kapitalnih projekata utvrđen je rok za realizaciju radova prema dinamičkom planu, a predviđena je i primena kazne u slučaju neopravdanih odlaganja.

Identifikovali smo pet slučajeva kada radovi nisu izvedeni prema dinamičnom planu predviđenom ugovorom, tako da je bilo značajne stagnacije u fizičkom napretku ovih projekata. Radovi koji bi trebali biti završeni u 2018. i 2019. godini na projektima još nisu završeni:

- Stadion Përparim Thaqi - Prizren, vrednost ugovora 1,574,537€ od 26.01.2017. trebao je biti završen u roku od 400. radnih dana;

- Sportska teretana Kaçanik, vrednost ugovora u iznosu od 677,587€ od 13.03.2018, trebalo je da bude završena u roku od 250. kalendarskih dana, a zatim je zaključenjem aneksa ugovora 07.07.2018. u iznosu od 66,787€ rok za realizaciju je produžen za 30 dana od krajnjeg datuma za podnošenje tendera;
- Sportski kompleks 11. Marta Prizren, vrednost ugovora 119,567€ od 02.11.2018, morao je da bude završen u roku od 110. radnih dana;
- Sportska dvorana Samadrezhë - Vuçitër, vrednost ugovora 786,371€ od 22.05.2017, trebalo je da bude dovršena 30.10.2018; i
- Sportska dvorana - Deçan, vrednost ugovora 549,864€ od 15.12.2017, trebalo je da bude završena u roku od 135. kalendarskih dana, a zatim 21.05.2019. potpisali su aneks ugovora u iznosu od 54,882€.

Glavni uzrok kašnjenja u realizaciji ovih projekata je ministarstvo, gde je, prema rečima zvaničnika MKOS-a, bio nedostatak budžeta. Međutim, imajući u vidu da je realizacija budžeta za kapitalne investicije iznosila samo 57%, onda se podrazumeva da je to posledica neadekvatnog upravljanja budžetom od strane ministarstva.

Uticaj

Kašnjenja u završetku projekata utiču na to da MKOS ne postigne postavljene ciljeve i ukoliko nema budžetskih sredstava za naredne godine, započeti projekti možda neće biti okončani dugo vremena. Sa druge strane, ova situacija može uticati na EO da podnese tužbu protiv ministarstva zbog neodgovornosti za realizaciju projekata ili blagovremenog izvršavanja obaveza prema EO.

Preporuka B6

Ministar mora osigurati da se potpisivanje ugovora ne odvija bez planiranog budžeta, tako da se radovi izvode u skladu sa dinamičkim planom ugovora. U slučaju pojavljivanja neplaniranih radova, treba primeniti pravila nabavke i obezbediti potrebna sredstva pre potpisivanja aneksa ugovora.

2.1.6 Zajednička pitanja o robama uslugama, kapitalnim investicijama kao i subvencijama i transferima

U nastavku su zajednička pitanja o robama uslugama, kapitalnim investicijama kao i subvencijama i transferima:

Pitanje B7- Zaključivanje ugovora zaobilazeći procedure nabavke i korišćenje ne adekvatnih procedura

Nalaz Prema Zakonu o javnim nabavkama br. 04 / L-042 sa izmenama i dopunama, zaključivanje ugovora o isporuci robe i usluga, kao i kapitalnih investicija, mora se realizovati kroz postupke javnih nabavki, sa izuzetkom ugovora navedenih u članu 3. ovog zakona. Takođe, prema ovom zakonu, ugovore mora potpisati direktor nabavke.

Identifikovali smo da je MKOS potpisao ugovore bez primene bilo koje procedure nabavke u sledećim slučajevima:

- Zaključivanje dvadeset (20) ugovora sa medijima, za medijske usluge kojima se pokrivaju aktivnosti ministra / MKOS. Ove ugovore je potpisao rukovodilac nabavke. Troškovi tokom 2019. za sprovođenje ovih ugovora su bili u iznosu 106,528€;
- Ugovor o isporuci promotivnog materijala za park Ulpiana (13,275€), potpisan 21.12.2018. godine, potpisala je direktorica Departmana za kulturnu baštinu, koje je takođe potpisala izveštaj o prijemu promotivnog materijala. Plaćanje je izvršeno iz kategorije Subvencije i Transferi;
- Ugovor o održavanju i čišćenju sakralnih objekata na listi kulturne baštine u iznosu od 12,600€, potpisala je direktorica Regionalnog centra za kulturnu baštinu u Mitrovici, koja je takođe potpisala izveštaj o prihvatanju usluga. Uplata je izvršena u celosti u iznosu od 12,600€ iz kategorije subvencija i transfera; i
- Ugovor o montaži i demontaži skela, postavljanje mreže, postavljanje stepenica za muzej Kosova potpisan je 15.05.2019. u mesečnoj vrednosti 1,097€. Ugovor je potpisala direktorica Departmana za kulturnu baštinu na osnovu odluke Generalnog sekretara.
- **Sklapanje ugovora prema neadekvatnoj proceduri nabavke**

Prema članu 35 ZJN, pregovarački postupak može se koristiti za sprovođenje aktivnosti nabavke čiji je cilj dodeljivanje: bilo koji javni ugovor: (i) ako iz objektivnih i obaveznih tehničkih ili umetničkih razloga ugovor mora biti dodeljen određeni ekonomski operater; (ii) ako iz razloga zaštite prava intelektualne ili industrijske svojine ili

ekskluzivnih prava, ugovor može biti dodeljen samo određenom ekonomskom operateru; (iii) ako je to potrebno, iz razloga ekstremnih vanrednih situacija koje su prouzrokovane objektivno proverljivim događajima, a koje nadležni autoritet za ugovaranje nije mogao da razumno predvidi, takav autoritet za ugovaranje ne može dati vreme za potreban za sprovođenje bilo kojeg drugog postupka utvrđenog ovim zakonom.

MKOS je sklopilo ugovor za „Specijalizovane usluge visokog nivoa u infrastrukturi i upravljanju projektima, specijalista visokog nivoa za infrastrukturne usluge i upravljanje projektima“ (150,000€), sa trajanjem od 3. godine. Ugovor je potpisao rukovodilac nabavke bez sprovođenja bilo koje procedure nabavke. Prema rečima rukovodioca nabavke, u ovom slučaju je primenjena pregovaračka procedura bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru. Međutim, nisu dostavljeni relevantni dokazi koji bi potvrdili sprovođenje bilo kojeg određenog postupka. Štaviše, ovaj ugovor nije sastavljen u skladu sa pravnim okvirom ZJN, jer prema opštim uslovima ugovora, član 3. ugovora predviđa da će sve poreske i carinske obaveze plaćati MKOS. Dok je, prema zakonu, ekonomski operater odgovoran za sve poreze u skladu sa zakonskim okvirom.

Gore navedene radnje desile su se zbog ne usvajanja odgovarajućih mera od strane menadžmenta, kako bi se sprečilo potpisivanje takvih ugovora od strane neovlašćenih zvaničnika i bez procedura nabavke.

Uticaј Ugovaranje usluga bez sprovođenja bilo kog postupka nabavke ili korišćenje pregovaračkog postupka u neadekvatnim slučajevima utiču na smanjenje konkurencije i diskriminaciju drugih pružalaca takvih usluga. To može rezultirati većim troškovima u odnosu na konkurentne cene.

Preporuka B7 Ministar treba da obezbedi pregled predmetnih slučajeva, da proceni zakonitost ovih ugovora i da proceni da li su ugovorene usluge ekonomske i obezbede vrednost za potrošeni novac, i u isto vreme da obezbedi da službenici MKOS ne potpišu ugovore u suprotnosti sa zakonom o javnim nabavkama.

Pitanje A6- Nepoštovanje načela za podelu zadataka

Nalaz Prema Uredbama i operativnim smernicama za javne nabavke, član 62.3.7 Član ocenjivačke komisije ne može biti imenovan za menadžera projekta.

U sledeća tri slučaja utvrdili smo da je član ocenjivačke komisije takođe postavljen za menadžera projekta:

- Snabdevanje knjigama u iznosu od 16,054€ u NBK;
- Javna komunikacija Nedelja sporta ” u iznosu od 9,940€; i
- Hidro izolacija ravnog krova i atike u objektu NBK-e.

To je posledica nepravilne brige u formiranju komisija i imenovanju menadžera ugovora.

- Uticaj** Nepoštovanje principa za podelu dužnosti, osim što je u suprotnosti sa relevantnim zakonodavstvom, povećava rizik od sukoba interesa i / ili pretnje objektivnosti u izvršavanju određenih zadataka.
- Preporuka A6** Ministar mora preduzeti neophodne radnje kako bi osigurao da se u slučaju formiranja komisija i imenovanja menadžera ugovora, uzimaju u obzir principi podele zadatka tako da službenici imenovani u ocenjivačkim komisijama ne budu imenovani i menadžeri ugovora.

2.2 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Neto vrednost kapitalne imovine (iznad 1,000€) prikazane na GFI je 43,433,068€, vrednost ne kapitalne imovine je 147,583€, i zaliha 23,775€.

Naša revizija identifikovala sledeća pitanja:

Pitanje B8 – Nedostaci u upravljanju imovinom

- Nalaz** Uredba br. 02/2013 - O upravljanju ne finansijskom imovinom u Budžetskim organizacijama, član 12. stav 2. i 3. predviđa: "Do trenutka prijema ne finansijske imovine, organizacije za finansiranje budžeta registrovaće transakciju u sledećoj kategoriji ulaganja. U trenutku kada je ne finansijska imovina prošla sva pravila i postupke prihvatanja od strane budžetske organizacije, koja stiče pravo vlasništva nad odgovarajućom imovinom, sledeća kategorija ulaganja zatvorena je u registre primajuće budžetske organizacije i budžetske organizacije za su finansiranje.", kao i član 13. stav 2. i 3, kaže: „ U trenutku kada je ne finansijska imovina prošla sva pravila i postupke isporuke, finansijska budžetska organizacija će zatvoriti sledeći investicioni račun. Prijemna budžetska organizacija će registrovati primljenu ne finansijsku imovinu u registre svoje ne finansijske."

Od 100. testiranih uzoraka, naišli smo na 12. slučajeva kada kapitalni projekti, uprkos činjenici da su završeni i da je izvršen njihov tehnički prijem, i dalje beleže kao tekuća ulaganja.

Štaviše, preko 99% kapitalne imovine (preko 1000€) registrovano je kao tekuća ulaganja. MKOS nije dostavilo potrebne informacije kao što su vlasništvo nad imovinom, informacije o završenim kapitalnim projektima za koje je potrebno izvršiti kapitalne transfere odgovarajućim opštinama i informacije o tome da li su takvi projekti nova ulaganja ili obnova postojeće imovine.

To se desilo zbog nedostatka koordinacije između službenika za imovinu i drugih jedinica da budu obavešteni o završenim projektima i nedostatka komunikacije sa opštinama za prenos imovine na njihove račune.

Uticaj Nedostatak potpunih i tačnih informacija o dostupnoj imovini MKOS utiče na loše upravljanje imovinom i nepravedno predstavljanje u GFI-u. U konkretnom slučaju, ministarstvo je precenilo imovinu za slučajeve onih koji su kao tekuće investicije nakon realizovanih kapitalnih projekata za koje se mora izvršiti transfer kapitala u opštine.

Preporuka B8 Ministar treba da obezbedi da nadležni službenici imaju informacije u vezi sa registrom imovine, kako bi se završio proces prenosa vlasništva na opštine za završene projekte.

Pitanje A7 – Ne upisivanje ne finansijske imovine i ne usklađivanje registra inventara sa registrom imovine

Nalaz Uredba br. 02-2013 o upravljanju ne finansijskom imovinom, član 6, stav 3: „zahteva da kapitalna imovina mora biti registrovana u ISUFK-u, a ne kapitalna imovina i zalihe moraju biti registrovane u sistemu „e-imovine“. Nadalje, član 19. pomenute uredbe određuje da komisija za popis imovine treba sastaviti jedan opšti izveštaj o popisu imovine i uporediti stanje popisa inventara sa stanjem u registrima ne finansijske imovine.

Naša revizija je utvrdila sledeće nedostatke:

- Kapitalna imovina (preko 1000€) je potcenjena jer 14. uplata u iznosu od 1,049,635€ (tekuće investicije) nisu evidentirane u ISUFK-u. Iako uplata u iznosu od 2.564€ (fotografski aparat) nije registrovana u ISUFK-u, već je pogrešno registrovana u sistemu e-imovine;
- Ne kapitalna imovina (ispod 100€) je potcenjena, jer sredstva u iznosu od 27,100€ (u NBK) nisu registrovana u sistemu e-imovina; i

- Komisija je blagovremeno izvršila popis inventara za 2019. godinu, ali nije uskladila situaciju popisa inventara sa popisima ne finansijske imovine.

To se desilo zbog nedostatka blagovremenog prosleđivanja informacija od finansijskih službenika službenicima imovine i lošeg funkcionisanja unutrašnjih kontrola. Takođe, zbog nemara zvaničnika da usklade stanje popisa sa registrom imovine.

Uticaj Ne registriranje imovine kao i ne usklađivanje registra inventara sa evidencijom ne finansijske imovine utiče na pogrešan prikaz imovine u GFI-u i ujedno stvara preduslove za gubitak ili zloupotrebu imovine.

Preporuka A7 Ministar mora preduzeti mere da obezbedi potpunu i tačnu registraciju imovine kako je predviđeno Uredbom br. 02/2013 o upravljanju ne finansijskom imovinom. U isto vreme, da obezbedi da komisija za inventarizaciju uporedi stanje imovine prema izveštaju o inventaru sa stanjem u registrima imovine i odražava moguće promene u GFI.

2.3 Obaveze

2.3.1 Ne izmirene obaveze

Pregled ne izmirenih obaveza prema dobavljačima na kraju 2019 godine bilo je 3,814,475€€. Ove obaveze su prenete za isplatu u 2020 godini. Razlozi ne izmirenja ovih obaveza su: prijem nekih faktura sa zakašnjenjem, ne kompletiranje dokumentacije za isplatu, nemar službenika itd.

Vrednost ne izmirenih obaveza ostaje veoma visoka, uprkos dovoljnom budžetu u svim ekonomskim kategorijama i suficitu na kraju godine.

Pitanje B9 - Kašnjenje u plaćanju obaveza

Nalaz Zakon o upravljanju javnim finansijama, član 39, obavezuje Ministarstvo da plati svaku važeću fakturu u roku od 30. dana od dana prijema fakture ili zahteva za plaćanje. Takođe, prema Uredbi br. 01/2013 o potrošnji javnog novca, član 24. stav 1.3, sve fakture moraju biti protokolirane i evidentirane u knjizi računa.

U 17. slučajeva, MKOS je platilo fakture/obaveze dobavljačima u ukupnom iznosu od 651,002€ nakon zakonskog roka od 30 dana. Kašnjenja se kreću od 32. do 493 dana. Takođe prema GFI-u, vrednost ne izmirenih obaveza na kraju 2019. godine koja je premašila zakonski rok od 30. dana bila je 1,328,209€. Dok u 13. slučajeva fakture u iznosu od 489,161€ prilikom prijema nisu protokolirane.

Dalje, prema sudskim odlukama u periodu januar - juli 2019, Trezor je izvršio šest plaćanja u iznosu od 281,524€. Ovom prilikom MKOS je platio 12,245€ kao dodatne troškove za sudske postupke, izvršenje i kamate.

To se desilo zato što MKOS nije primenjivao procedure interne kontrole u slučaju primanja i plaćanja računa. To je bio rezultat neispravnosti unutrašnjih kontrola.

Uticaj Ne sprovođenje postupaka unutrašnje kontrole prilikom prihvatanja računa u vezi sa registracijom i evidentiranjem faktura i kašnjenjem u plaćanju povećava rizik od preuzimanja obaveza bez budžetskog pokrića ili suočavanja sa pravdom, stvarajući takođe dodatne troškove i budžetske poteškoće za naredne godine.

Preporuka B9 Ministar mora obezbediti uspostavljanje efikasnog sistema u kome će se svi neplaćeni računi blagovremeno protokolirati i evidentirati i da se obrađuju za plaćanje tako da se izbegne vrednost ne izmirenih obaveza na kraju godine (osim onih koje dospevaju).

2.3.2 Kontingentne obaveze

Vrednost kontingentnih obaveza je bio 335,689€. To su slučajevi u sudskim postupcima o kojima će se odlučivati u budućnosti.

2.3.3 Ugovorne obaveze

Vrednost ugovornih obaveza prema izveštajima MKOS-a je 23,205,047€.

Ugovorene obaveze odnose se na ugovore o kapitalnim ulaganjima uglavnom u departmanu za sport (izgradnja stadiona i sportskih dvorana) i u oblasti kulture (obnove i restauracije), starijih od jedne godine i koji još nisu završeni.

2.4 Funkcija unutrašnje revizije

Jedinica za Unutrašnju Reviziju (JUR) operiše sa tri članova osoblja - Direktor JUR-a i dva revizora. Revizije se vrše prema strateškom i godišnjem planu i uključuju područja sa više osjetljivosti i rizika.

Osim Strateškog Plana, JUR izradila i Godišnji plan rada gde za 2019 planirala pet (5) revizija.

Tokom godine plan je realizovan u potpunosti. JUR je realizovala ukupno sedam (7) revizija, od kojih pet (5) revizije prema godišnjem planu rada 2019. i dve revizije na zahtev uprave. Izveštaji revizije sadrže zaključke i preporuke koji identifikuju neke nedostatke u sistemu interne kontrole MKOS-a.

MKOS osnivala Komitet Revizije u 2019. godini. Komitet se sastoji od tri člana (dva spoljna i jedan unutrašnji). Tokom 2019. godine održano je pet sastanaka na kojima su sastavljeni zapisnici.

Nemamo pitanja da izveštavamo u ovoj oblasti.

3 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš revizorski izveštaj za GFI 2018. godine za Ministarstvo rezultirao je sa 20 preporuka. Za te, MKOS je pripremila Akcioni Plan koji opisuje kako sprovesti date preporuke.

Do kraja naše revizije za 2019. godinu, pet (5) preporuka su sprovedena, dve (2) su bile na procesu sprovođenja, 10 preporuka su bile ne sprovedene, i tri (3) se smatraju zatvorenim ne sprovedenim. Za potpuniji opis preporuka i način njihovog tretiranja, pogledajte Tabelu 4.

MKOS nije dostavila Izveštaj o napretku u primeni (30 septembar i 15 mart) prema zahtevima proisteklih od Uredbe o radu o sprovođenju revizije i akcionih planova.

Tabela 4 Rezime preporuka iz prethodne godine i 2019. godine

Br.	Oblast Revizije	Preporuke iz 2018 godine	Preduzete akcije	Status
1	GFI	Ministar treba da obezbedi da se svi troškovi planiraju i registruju u adekvatnim ekonomskim kategorijama i da se ne dozvoljavaju isplate iz drugih kategorija troškova.	Nisu preduzete nikakve mere za sprovođenje ove preporuke.	Ne sprovedena
2	GFI	Ministar treba da obezbedi da, u saradnji sa Upravnim odborom Arheološkog instituta Kosova izradi politike ili sveobuhvatna Uputstva za isplatu i angažovanje radnika za realizaciju projekata.	Nisu izrađene nikakve pisane smernice ili politike, međutim nismo naišli na slučajeve angažovanja osoblja u ovim projektima.	Zatvorena ne sprovedena
3	GFI	Ministar treba da obezbedi da se svi subvencionisani projekti NVO-a obrazlože u određenom vremenu i sa pomoćnom važećom dokumentacijom, kao što je predviđeno unutrašnjom Uredbom za subvencije i transfere.	Nisu preduzete nikakve mere za sprovođenje ove preporuke.	Ne sprovedena
4	GFI	Ministar treba da preduzme sve akcije kako bi obezbedio uslove za rad i redovan izlazak na posao ovih radnika, vršeći kontinuirani nadzor kao što je predviđeno	Nisu preduzete nikakve mere za	Ne sprovedena

		zakonskim aktima. U suprotnom, ovaj problem treba da diskutira u Vladi, imajući u vidu da je problem kao takav veoma proširen i u drugim ministarstvima.	spровоđenje ove preporuke.	
5	GFI	Ministar treba da obezbedi da odgovorni službenici poseduju informacije u vezi sa registrom imovine i da se isti pruže NKR-u. Da za okončane projekte završi proces prenosa imovina kod opština. Takođe, treba da oformi posebnu komisiju za identifikovanje, procenu imovina i objekata MKOS-a. Izveštaj inventarizacije se treba harmonizovati sa registrom imovine i da se to reflektuje u GFI-u.	Nisu preduzete nikakve mere za спровоđenje ove preporuke.	Ne sprovedena
6	Prihodi	Ministar treba da obezbedi da se davanje na korišćenje imovina koje pripadaju kulturnom nasleđu bude vršen preko javnog objavljivanja, gde bi početno bili utvrđeni kriterijumi za korišćenje ovih objekata.	Izrađena je Uredba za davanje na korišćenje ovih imovina.	Sprovedena
7	Plate dnevnice i	Ministar treba da obezbedi da su preduzete mere kako bi se sprečila praksa sklapanja ugovora bez procedure regrutovanja i da rok ovih sporazuma bude u skladu sa odgovarajućim zakonodavstvom. U slučaju da postoji potreba za dodatno zapošljavanje u Ministarstvu (redovne pozicije) da se obezbedi da u budžetu za naredne godine, u kategoriji plata i dnevnica, obuhvate plate svih neophodnih radnika prelazeći preko sistema platnog spiska.	Nisu preduzete nikakve mere za спровоđenje ove preporuke.	Ne sprovedena
8	Plate dnevnice i	Ministar, odnosno odgovarajući Načelnici trebaju da preduzmu neophodne mere kako bi obezbedili profesionalnu nadležnost osoblja, radi primenjivanja zakonskih zahteva što se tiče odbijanja poreza na izvor za zaposlene sporazumima o posebnim uslugama.	Nisu preduzete nikakve mere za спровоđenje ove preporuke.	Ne sprovedena

9	Subvencije i transferi	Ministar treba da obezbedi da se određene aktivnosti i budžet za realizaciju istih planiraju na vreme. Istovremeno, pre realizacije aktivnosti, trebaju se razviti odgovarajuće procedure, kako bi se u ugovoru/ sporazumu jasno odredile usluge koje će se realizovati, kao i njihova cena.	Ugovore je sklopila Vlada, MKOS ih je samo sprovelo.	Sprovedena
10	Subvencije i transferi	Ministar treba da obezbedi da neće imati nikakvih dodatnih nadoknada za angažovano osoblje unutar redovnog radnog vremena.	Nismo naišli na takve slučajeve tokom 2019. godine.	Sprovedena
11	Subvencije i transferi	Ministar treba da obezbedi se odobrenja za upravljanje potraživanjima donose tek nakon što su ispunjeni zahtevi podnosioca zahteva, što u ovim slučajevima nije urađeno bez potvrde poslednjeg korisnika sredstava i detaljna analiza razloga za korišćenje ovih fondova pripremanjem posebnog izveštaja kako bi se osiguralo da se alati koriste u date svrhe.	Još nije rešeno pitanje opravdanja avansa za subvencije.	Delimično sprovedena
12	Subvencije i transferi	Ministar treba da obezbedi da se odobrenje troškova za subvencije vrši samo nakon obezbeđivanja dokaza da je trošenje sredstva od dobitnika izvršeno u skladu sa dogovorenim objektivima i za specifikovani vremenski period specifikovan u memorandumu o razumevanju.	Nismo naišli na takve slučajeve tokom 2019. godine.	Sprovedena
13	Kapitalne investicije	Ministar treba da ojača unutrašnje kontrole u vezi isplata pretplata i da se iste učine samo nakon ispunjavanja kriterijuma, utvrđenih zakonom o budžetu.	Nisu preduzete nikakve mere za sprovođenje ove preporuke.	Ne sprovedena
14	Kapitalne investicije	Ministar treba da obezbedi da su analizirani uzroci koji su uticali na ne realizaciju radova prema dinamičnim planovima. I da u vezi s tim preduzme neophodne zakonske akcije.	Nisu preduzete nikakve mere za sprovođenje ove preporuke.	Ne sprovedena

15	Kapitalne investicije	Ministar treba da ojača unutrašnje kontrole u vezi odobravanja dodatnih radova i da obezbedi da u slučajevima kada se pojavi potreba za dodatne radove, budu ispoštovane zakonske procedure, kao što se predviđa zakonom.	Nismo naišli na takve slučajeve tokom 2019. godine.	Sprovedena
16	Zajednička pitanja o robi uslugama i Kapitalnim investicijama i subvencijama i transferima	Ministar treba da preduzme mere za procenu zakonitosti ovih ugovora i da proceni da li su ugovorene usluge ekonomične i da li obezbeđuju vrednost za potrošeni novac. Istovremeno, treba se obezbediti da GAS i drugi podređeni službenici ne potpisuju ugovore u suprotnošću sa Zakonom o javnim nabavkama.	Nisu preduzete nikakve mere za sprovođenje ove preporuke.	Ne sprovedena
17	Ne izmirene obaveze	Ministar treba da obezbedi da isplata priznanica bude u skladu sa vremenskim rokovima, utvrđenim u uredbi, dok, za one kojima je istekao vremenski rok za isplatu, da budu predstavljeni pravilno u izveštaju obaveza. Neophodno je da se sačini plan gde se predviđa budžet i konkretne radnje za gradualno izmirivanje prikupljenih dugova.	Nisu preduzete nikakve mere za sprovođenje ove preporuke.	Ne sprovedena
18	Ne izmirene obaveze	Ministar treba da obezbedi da su uspostavljeni mehanizmi koji omogućuju protokolisane primljenih priznanica, njihovo evidentiranje u knjizi priznanica i prosleđivanje za isplatu unutar vremenskog roka.	MKOS je započeo sa protokolom faktura, međutim susreli smo se sa nekim slučajevima kada fakture nisu evidentirane.	Delimično sprovedena
19	Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom	Ministar treba da obezbedi da će sa prioritetom tretirati uspostavljanje pisanih politika i procedura za upravljanje rizicima, kako bi smanjili njihov uticaj na prihvatljiv nivo. Istovremeno, treba da izradi registar rizika sa svim neophodnim merama/akcijama kako bi uspostavili pod kontrolu moguće pretnje naspram objektovima.	Nisu preduzete nikakve mere za sprovođenje ove preporuke, ali zbog promene formata revizorskog izveštaja neće se ponoviti.	Zatvorena ne sprovedena

20	Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom	Ministar treba odmah da inicira procedure za harmonizovanje organskog zakonodavstva podređenih institucija sa opštim zakonodavstvom za organizaciju uprave i za upravljanje javnim finansijama. Takođe, upravljanje i trošenje budžeta institucija kulturnog nasleđa se treba vršiti od odgovarajućih departmana u ministarstvu.	Nisu preduzete nikakve mere za sprovođenje ove preporuke, međutim zbog promene formata izveštaja revizije neće se ponoviti.	Zatvorena ne sprovedena
Br	Oblast revizije	Preporuke iz 2019 godine		
1	Plate i dnevnice	Ministar, odnosno izvršni načelnik ANUK-a bi trebalo da preduzme neophodne radnje da obezbedi profesionalnu nadležnost osoblja, kako bi primenili zakonske zahteve u vezi sa zadržavanjem poreza po odbitku za zaposlene preko ugovora za specijalne usluge i takvi slučajevi se ne smeju ponoviti.		
2	Plate i dnevnice	Ministar mora preduzeti sve radnje da obezbedi uslove rada i redovno prisustvo zaposlenih na poslu, vršeći stalni nadzor kao što je predviđeno zakonskim aktima. U suprotnom, ovaj problem adresiramo Vladi, jer se problem kao takav ponavlja već godinama mnogo prisutan i u ostalim ministarstvima.		
3	Plate i dnevnice	Ministar mora osigurati da se preduzmu mere za prekid prakse zaključivanja ugovora bez procedure zapošljavanja i da se trajanje ovih sporazuma vrši u skladu sa odgovarajućim zakonodavstvom. U slučaju da postoji potreba za dodatne zaposlene u Ministarstvu (redovna radna mesta), treba da obezbedi da se u budžetu narednih godina u kategoriju plata i dnevnica obuhvate plate svih potrebnih radnika koji prolaze kroz sistem plata.		
4	Planiranje i izvršenje budžeta	Ministar treba da obezbedi da se preduzmu sve neophodne radnje kako bi se obezbedilo da se izdaci planiraju u odgovarajućim budžetskim izdvajanjima (ili da se sredstva pre raspodeljuju u skladu sa zakonskim zahtevima) i da se plaćanja i evidentiranje rashoda vrši strogo u skladu sa odgovarajućim ekonomskim kodovima.		

5	Robe i usluge	Ministar mora preduzeti sve potrebne mere kako bi osigurao da lica koja nisu opravdala avanse od 2010. do kraja 2019. godine izjednače sa službom za finansije i računovodstvo. Ako ne poseduju potrebne dokaze koji bi opravdali avans, tada se povučeni iznosi u tu svrhu treba u celosti vratiti u tromesečnom roku. U suprotnom, treba podneti tužbu protiv svih lica za vraćanja ovog novca. Takođe, ministar treba da uspostavi strogu kontrolu kako bi avansi dati u budućnosti bili opravdani u određenim zakonskim rokovima.
6	Robe i usluge	Ministar treba da pojača kontrole u oblasti nabavki, kako bi se osiguralo da se razvoj aktivnosti nabavke koje nisu obuhvaćene konačnim planom nabavke vrši tek nakon obaveštenja CAN. Takođe, obavezivanje sredstava treba obaviti pre potpisivanja ugovora, kako se ne bi stvorile obaveze bez dovoljno sredstava.
7	Subvencije i transferi	Ministar mora osigurati da svi subvencionisani projekti nevladinih organizacija (NVO) budu opravdani u predviđenom roku i sa važećim pratećim dokumentima predviđenim unutrašnjom uredbom za subvencije i transfere. U slučaju ne opravdanja subvencija, trebalo bi preduzeti pravne radnje, kako je predviđeno odgovarajućim ugovorima.
8	Subvencije i transferi	Ministar mora osigurati da se finansijska podrška NVO-ima pruži javnim pozivom, a zahtevi Uredbe br. 04/2017 o kriterijumima, standardima i procedurama za finansiranje NVO-a budu sprovedeni dosledno.
9	Kapitalne investicije	Ministar mora da obezbedi da pre zaključenja ugovora od međunarodne kompanije treba da osnuje fiskalnog predstavnika na Kosovu kako bi obezbedio da ta kompanija ispunjava svoje zakonske obaveze prema PAK-u. Nadalje, u ovom slučaju zatražiti od kompanije pobednice da promeni ugovor kako bi ispunila zakonske zahteve PAK-a.
10	Kapitalne investicije	Ministar treba da preduzme neophodne radnje da obezbedi profesionalnu kompetentnost osoblja radi primene zakonskih uslova u vezi sa isplatom avansa i realizacijom isplate tek nakon ispunjavanja kriterijuma utvrđenih Zakonom o budžetu.
11	Kapitalne investicije	Ministar mora osigurati da se potpisivanje ugovora ne odvija bez planiranog budžeta, tako da se radovi izvode u skladu sa dinamičkim planom ugovora. U slučaju pojavljivanja neplaniranih radova, treba primeniti pravila nabavke i obezbediti potrebna sredstva pre potpisivanja aneksa ugovora.

12	Zajednička pitanja o robama uslugama, kapitalnim investicijama	Ministar treba da obezbedi pregled predmetnih slučajeva, da proceni zakonitost ovih ugovora i da proceni da li su ugovorene usluge ekonomske i obezbede vrednost za potrošeni novac, i u isto vreme da obezbedi da službenici MKOS ne potpišu ugovore u suprotnosti sa zakonom o javnim nabavkama.
13	kao i subvencijama i transferima	Ministar mora preduzeti neophodne radnje kako bi osigurao da se u slučaju formiranja komisija i imenovanja menadžera ugovora, uzimaju u obzir principi podele zadatka tako da službenici imenovani u ocenjivačkim komisijama ne budu imenovani i menadžeri ugovora.
14	Kapitalna i ne kapitalna imovina	Ministar treba da obezbedi da nadležni službenici imaju informacije u vezi sa registrom imovine, kako bi se završio proces prenosa vlasništva na opštine za završene projekte.
15	Kapitalna i ne kapitalna imovina	Ministar mora preduzeti mere da obezbedi potpunu i tačnu registraciju imovine kako je predviđeno Uredbom br. 02/2013 o upravljanju ne finansijskom imovinom. U isto vreme, da obezbedi da komisija za inventarizaciju uporedi stanje imovine prema izveštaju o inventaru sa stanjem u registrima imovine i odražava moguće promene u GFI.
16	Ne izmirene i kontingentne obaveze	Ministar mora obezbediti uspostavljanje efikasnog sistema u kome će se svi neplaćeni računi blagovremeno protokolirati i evidentirati i da se obrađuju za plaćanje tako da se izbegne vrednost ne izmirenih obaveza na kraju godine (osim onih koje dospevaju).

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje** ukoliko: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno

mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Potvrdno pismo

Republika e Kosovës

Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria -Vlada-Government

Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit/Ministarstvo Kulture, Omaladine i Sporta -Ministry of Culture, Youth & Sports

Kabineti i Ministrit/ Kabinet Ministra/ Minister's Cabinet

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm në Raportin e auditimit për vitin 2019 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Raportit/Pasqyrave Financiare të Ministrisë së Kulturës, Rinisë dhe Sportit për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2019 (në tekstin e mëtejme "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

znj. Vlora Dumoshi

Ministre e Kulturës, Rinisë dhe Sportit

Data: 10 qershor 2020, Prishtinë

